

Gudstjeneste i Skævinge & Lille Lyngby Kirker

den 27. oktober 2013

Kirke dag: 22.s.e.Trin/A

Tekst: Matt 18,21-35

Salmer:

SK: 413 * 488 * 695 * 192,9 * 598

LL: 413 * 435 * 488 * 695 * 192,9 * 598

Niels Hausgaard fortalte engang i TV om bordskik. Det er ikke så pæn en opførsel, hvis man bøvses eller prutter ved bordet (hvor mon det så er en pæn opførsel?). Men det kan jo ske, at der smutter en lille prut ud, sådan stille og roligt. Men selv en nok så stille sniger kan dufte noget så forfærdeligt og afslører således sig selv på kraftigste vis. Og, fortalte Niels Hausgaard, så er der ikke anden mulighed end at sige ”Undskyld!” Men, fortsatte han, man kan jo også være mere uheldig, så der både er duft og kraftig lyd på. Og så er det måske ikke nok med et ”Undskyld!” Så kræver det måske et ”Tilgiv!”

For de fleste af os er der en gradsforskel på ’undskyld’ og ’tilgiv’. Tilgivelse er ved de lidt mere alvorlige sager. Og vi taler mere om tilgivelse end om undskyldning, når vi taler om det i forhold til Gud.

Undskyldning handler det om, når det gælder rejseudgifter for skatte kroner til velgørende formål eller lignende. Og et eller andet sted har vi en forventning om, at sagen er afsluttet, når vi har sagt undskyld. Hvis den forurettede stadig borer i sagen, kan vi meget vel og lidt forurettet sige: ”Jeg har jo sagt undskyld!” og mener dermed, at sagen er færdigdebatet. Vi tænker slet ikke på, at undskyldningen måske ikke kan eller vil modtages. Som afslutning på sagen bruges undskyldningen

ofte, selv om det ikke er en korrekt brug. Rettere var det, om vi spurgte: ”Vil du tage imod en undskyldning!”

Men, når vi dertil at bede om undskyldning, så stiger intensiteten og alvorligheden i skaden, og så hedder det nemmere: ”Vil du tilgive mig?” Og derved ligger sagen nu ikke længere lukket hos mig, men åben hos dig. Vil du eller vil du ikke tilgive? Og for at lukke sagen er det nødvendigt, at du beslutter dig.

Og det kan være frygteligt svært. At tilgive. Det kan være svært grundet sagens/overtrædelsens karakter. Jeg tror, at langt de fleste mennesker har et eller andet, hvor de siger: ”Det kan jeg bare ikke tilgive.” Der findes handlinger, der gør os så ondt, at vi ikke kan tilgive dem. Utroskab, overgreb (særligt på børn) af voldelig eller seksuel art, mishandling af dyr, tillidsbrud og svigt for nu bare at nævne noget af det, som er utilgiveligt for rigtig mange mennesker.

Men det er ikke rigtigt, at vi ikke kan tilgive det. Det er rigtigt, at vi ikke vil tilgive det. Men selv om vi vil, er det ikke sikkert, at det er nemt. Måske tager det lang tid at lære at gøre det; men det handler om viljen og ikke om evnen. Hvis ikke vi indser, at det begynder med viljen, når vi aldrig til evnen at kunne tilgive.

Det kan også være svært at tilgive igen og igen. Det er jo Peters problem. Hvor mange gange skal jeg tilgive. Når Jesus siger 77 gange, kan han lige så godt sige ’altid’; gang på gang.

Det er svært, og det kan da ikke være rigtigt? Jo, det kan det. Rigtigt og svært. For det grænser jo til udnyttelse, at den anden bare gang på gang beder om tilgivelse. Jeg er jo til grin. Ja, det er du måske, og det grænser måske til udnyttelse. Men bruger man tilgivelsen som tilladelsen til at opføre sig beskidt, så

synder man på nåden, som det hedder et andet sted i NT, og man sanker gloende kul på ens eget hoved. Syndes der på nåden og på vores tilgivelse fordi det er nemmere at få tilgivelse end tilladelse, så er det den andens problem og ikke mit. Jeg må ikke holde tilgivelsen tilbage for at undgå, at den anden synder på nåden.

Dette bliver imidlertid meget nemt filosofisk og teologisk arrogance. For det er jo i mit liv, det gør ondt; og det er mig, der finder det svært gang på gang at skulle tilgive.

Tilgivelse i alvorlige sager og i gentagne tilfælde gør ondt, fordi det at tilgive er at give afkald på egen ret og retfærdighed. Det at tilgive er at være villig til at bære et tab og lide en smerte forårsaget af en anden. Det at tilgive er at være villig til at leve med konsekvenserne af en andens handling. Det at tilgive er ikke længere at tilregne den anden en skyld, og at give den anden samme mulighed og status som en selv.

Det kan være frygteligt svært at gøre og endnu sværere at ville.

Det ikke at tilgive kan have frygtelige konsekvenser for en selv. Det er ikke temaet i dag. Men det kan være fatalt for en selv ikke at ville tilgive.

Begrundelsen for at tilgive og ikke måle tilgivelsens art eller hyppighed er det værd at skrive sig bag øret, eller endnu vigtigere: i hjertet.

Når vi føler os forsmået og synes, vi har ret til at hævde, at det kan – som altså skal være et vil – jeg ikke tilgive, så er det selvretfærdighedens fane, vi løfter og svinger med. Selvretfærdighedens fane, som på bagsiden har dobbeltmoralen. Dagens lignelse er i al sin absurditet og

overdrivelse til fremme af forståelsen et glimrende billede af det. Billedet af, at vi også selv behøver tilgivelsen. Og ingen af vore medmennesker kan gøre noget imod os, som er så forfærdeligt, at det ikke kan tilgives. Der er ingen, der kan gøre os så ondt, så vi ikke kan tilgive. Og der er ingen af vore medmennesker, der behøver så meget tilgivelse fra os, som vi selv behøver fra Gud. Og det er jo nærmest paradoksalt, at mennesker kan begå den most horrible forbrydelse og alligevel få tilgivelse af Gud; men de kan ikke tilgives af mennesker. Til tider er det faktisk – meget tankevækkende – nemmere at få tilgivelse af Gud end af mennesker; hvilket dog siger mere om mennesker end om Gud. Men det hænger ikke sammen. Og disse ting hænger sammen med Guds tilgivelse. Og ser vi ikke nødvendigheden og graden og hyppigheden af vores egen tilgivelse hos Gud, holder vi ting adskilt, som uløseligt hører sammen. Og så går det galt og giver næring til den forsmået selvretfærdige dobbeltmoral.

Men vi ved jo godt, at tingene hænger sammen. Vi ved det, hvis vi også beder og ikke bare siger det, der for nogle mennesker er det sværeste i Fadervor: Forlad os vor skyld, som også vi forlader vore skyldnere.

Jeg ved med smertelig erfaring, at de gør ondt, når denne bøn vender tilbage som en boomerang og rammer lige i hjertet. Men jeg kender også befrielsen, når viljen giver slip i sig selv og siger: ”Jeg tilgiver!”

Peter vil gerne holde fast i retfærdighed, anstændighed og rimelighed ved at få sat et antal på. Han ved ikke, at han derved er ved at begrænse hele tilgivelsens væsen, som er at løfte den anden, forbryderen/skyldneren, op af hullet og give ham livet igen på og ny og uden skyld.

Det kan godt være en lang, tung, hård osv. vej at gå, at lære at ville tilgive. Det kan kræve mange bønner til Gud om hjælp til dette. Men det rigtige er, at kunne ville tilgive. Gud hjælper os gerne dermed. Han har selv prøvet at gå hele vejen: gav afkald på al retfærdighed og bar selv fuldt og helt konsekvenserne og tabet ved menneskers skyld. Det gjorde han i Jesu liv og død.

For Jesu skyld, som døde for menneskers skyld, tæller Gud ikke vore tilgivelser. Men med korset har Gud givet verden og dens mennesker et tilgivelsens træ, som vi gang på gang må søge ly under. Og gang på gang lyder det: Jeg har tilgivet dig!

Deri er styrken og begrundelsen til den svære kunst at ville kunne tilgive også det utilgivelige hele 77 gange – eller rettere altid. Hvis ikke de sker, at vi af hjertet tilgiver hinanden, da vil, som det hedder i lignelsen, da vil vi være under Guds dom og vrede.

Tilgivelse giver livet en ny chance, som vi selv får en ny chance ved Guds tilgivelse, og som vi får den nye chance i opstandelsens herlighed, fordi vi i troen på Jesus må leve og dø i Guds tilgivelse.

Om vi siger 'undskyld' eller 'tilgiv', så siger Gud: Jeg har tilgivet.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen